

Lekker eigenwijs!

Poëzieles **middenbouw** bij het thema van de Kinderboekenweek 2024

Door Anke Herder

Duur: 60 minuten

Benodigde materialen: printjes van het praatblad, pennen, potloden en papier.

Vorbereiding: Print van te voren voor twee- of drietallen het praatblad (zie p.4).

Leerlingen hebben eigen pennen of potloden en papier nodig.

Projecteer het versje 'Lekker eigenwijs' (zie bijlage) op het digibord of maak prints in kleur.

Stap 1 - introductie thema

10 minuten

Projecteer het versje bij de Kinderboekenweek op het digibord of deel printjes uit. Lees het versje hardop voor. Laat de kinderen meelezen.

mijn mobiel wil mij verleiden en
piept telkens: "kijk naar mij!" -
ondertussen roept mijn nieuwe spel:
"kom gauw, je krijgt er een leven bij!"

maar ik doe net of ik ze niet hoor
want ik ben lekker eigenwijs -
ik verdwijn veel liever in mijn boek
en maak zo de allermooiste reis

want in die werelden van woorden,
beleef ik vele levens en verhalen -
dus laat mij nu rustig lezen en
kom me voorlopig maar niet halen...

Tip voor de meertalige klas

Betrek voorafgaand aan de les de ouders van kinderen met een andere thuistaal, om met hun kind over het thema te praten. Misschien kennen zij een versje of liedje in hun eigen taal over 'eigenwijs zijn'? Vraag of het kind wil vertellen wat het woord voor 'eigenwijs' is in de thuistaal en spreek dit met de klas uit. Hoeveel verschillende woorden voor 'eigenwijs' zijn er in de klas? Bij de bespreking van wat er is te zien op het plaatje, kunnen kinderen eventueel ook woorden in hun thuistaal benoemen.

Voer met de leerlingen een groeps gesprek aan de hand van de volgende vragen:

- Wat is hier aan de hand?
- Hoe is de 'ik' in het rijmpje eigenwijs?
- Zou jij ook deze keuze maken? Liever lezen dan met je mobiel bezig of gamen? Waarom?
- Zie je op de plaatjes nog meer eigenwijze dingen? Leg eens uit?

Stap 2 - Hoe eigenwijs ben jij?

5 minuten

Ga met de kinderen in gesprek over eigenwijs zijn. Suggesties voor vragen:

- Het is Kinderboekenweek en het thema is 'Lekker eigenwijs!'. Wie is er wel eens lekker eigenwijs? *Laat leerlingen voorbeelden geven.*
- Het woord eigenwijs bestaat uit twee stukjes. Welke zijn dat? (*Eigen en wijs*). En wat zegt dat over de betekenis van het woord? (*Wijs betekent hier 'manier' dus je doet iets op je eigen manier. Je luistert bijvoorbeeld niet naar goede raad of de regels*).
- Wat doe je eigenlijk als je eigenwijs bent? (*Je doet niet wat je eigenlijk moet doen. Of: je doet dingen helemaal op je eigen manier*).

Stap 3 - Gedichten en het thema verkennen

15 minuten

Gebruik voor deze stap het **praatblad** met het gedicht van Jonna van de Vaan en Thorre van Aarle. *Afhankelijk van het leesniveau doen de kinderen deze stap klassikaal of zelfstandig*. Maak een **keuze** uit gedicht 1 of 2, of gebruik beide dichtten.

Klassikaal (denken-delen-uitwisselen)

Lees het gedicht/de gedichten hardop voor. Laat leerlingen telkens in twee- of drietallen over de vraag praten en bespreek de antwoorden dan klassikaal. Vergelijk zo mogelijk beide gedichten.

Zelfstandige verwerking

Deel de praatbladen met de gedichten uit. Voor groep 4 volstaat gedicht 1. Lees het gedicht / de gedichten hardop voor. Laat de leerlingen dan de vragen op het praatblad samen bespreken. Ze hoeven niets op te schrijven.

Nabespreking

Sluit altijd gezamenlijk af. Suggesties voor vragen:

- Waarom zouden de kinderen in het gedicht wel eens eigenwijs willen zijn?
- Herken je wat de dichters schrijven? Voel jij je ook wel eens zo?
- Zijn de 'ik'-figuren in het gedicht eigenwijs? Waar zie je dat aan?
- Wat is een voorbeeld uit jouw eigen leven waarbij je de hele tijd moet doen wat iemand anders zegt?

Tip voor meertalige klas

Zijn er meer kinderen met dezelfde thuistaal in de klas? Laat hen dan in taalhomogene groepjes samen praten over het gedicht.

Stap 4 - Schrijven voorbereiden

10 minuten

Afhankelijk van het lees- en schrijfniveau doen de kinderen deze stap klassikaal, in duo's of drietallen of zelfstandig. Bied eventueel extra ondersteuning in de vorm van plaatjes of pictogrammen (zie 1e stap in de instructie). Alle leerlingen hebben een vel papier en een potlood.

Instructies:

1 Schrijf drie voorbeelden op van dingen die jij móet doen.

Misschien wel elke dag!

Bijvoorbeeld: 's morgens aankleden en je tanden poetsen, verkeersregels volgen als je naar school fietst, je jas aan de kapstok hangen, recht op je stoel zitten, enzovoort...

2 Kijk er nog eens goed naar.

Omcirkel wat je het allervervelendste vindt.

Schrijf bij dat voorbeeld in 3 woorden op hoe jij je voelt als je dat moet doen.

3 Schrijf dan op wat er gebeurt als je lekker eigenwijs bent en het niet doet! Schrijf heel groot 'NIET' op voor dat zinnetje.

Bedenk dan hoe dat er uit ziet:

wat kun je dan zien of horen, ruiken of proeven?

En gaat er dan ook iets mis? Wordt er iemand boos?

Schrijf losse woorden en/of korte zinnetjes.

Overdrijf maar lekker!

Stel je voor dat dit zo is. Hoe zou je je dan voelen?

(Eventueel: kijk nog eens naar de woorden over jouw gevoel bij 3; wat is het omgekeerde daarvan?).

NIET mijn kamer opruimen

Tip voor meertalige klas

Zijn er meer kinderen met dezelfde thuistaal in de klas? Laat hen samen praten over hoe je je voelt als je dat net doet. Vervolgens schrijven ze de woorden op, al dan niet met hulp (vertaalapp), in het Nederlands.

Stap 5 - Zelf een gedicht schrijven

15 minuten

Elke leerling heeft een eigen vel papier (of een schrift) en een potlood of pen. *Afhankelijk van het lees- en schrijfniveau maak je een groepsgedicht met de hele klas, of schrijven de leerlingen individueel.*

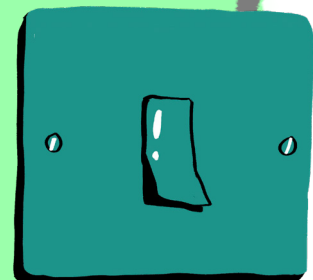
Onderstaande instructies zijn gericht op de laatste werkwijze.

1. Schrijf een gedicht in de ik-vorm. Het gaat over het voorbeeld waarbij jij wel eens heel eigenwijs wilt zijn.

2. Gebruik de woorden die je hebt opgeschreven (bij 4 en 5).

3. Je mag gebruik maken van rijm maar dat hoeft natuurlijk niet.

4. Bedenk ook een goede titel. Kies bijvoorbeeld een belangrijk woord uit je gedicht.

Na stap 5 hebben de leerlingen een (*eerste versie van hun*) gedicht geschreven. Misschien wil een leerling de eigen tekst al voorlezen?

Rond de les af en vertel wat jullie -al dan niet op een later moment- verder gaan doen met de gedichten. Suggesties:

Tekeningen maken bij je eigen gedicht;

De letters versieren of kleuren;

Poëzieposters maken van de eigenwijze gedichten;

Je eigen gedicht uitbeelden zonder woorden te gebruiken. Begrijpen de andere kinderen wat er aan de hand is?

Tip voor de meertalige klas

Ga na of leerlingen samen met ouders hun eigen gedicht kunnen vertalen. Werk het vertaalde gedicht mooi uit op een poster of in een boekje met de verschillende versies. De kinderen kunnen daar tekeningen bij maken.

Gedicht 1

Zit stil! Mond dicht!

Ogen op mij gericht

Pen weg

Luister goed!

Ik vertel wat jij moet!

Elke meester, elke juf

Commandeert zich altijd suf

Als kind speel ik mee

Ik heb lol, zij zijn tevrede.

Jonna van de Vaan (groep 7)

Uit: *Confetti in mijn hoofd. De mooiste gedichten van Kinderen & Poëzie 2022-2023.*

Vragen om samen over te praten:

- Herken je wat Jonna schrijft?
- Welk gevoel heeft ze? Waar zie je dat aan?
- Wat is 'commandeert' of 'commanderen'?
- Denk je dat de 'ik' in het gedicht wel eens lekker eigenwijs wil zijn? Waarom wel of niet?

Gedicht 2

Zo veel

Kamer opruimen, tafel dekken

Zorg dat je voeten altijd zijn geveegd

Hond uitlaten, kippen verzorgen

Is de postbus trouwens al geleegd?

Typecursus volgen en huiswerk maken

Ga je mee bij opa en oma op bezoek?

Donald Duckjes blijken niet voldoende

Lees nou eens een echt goed boek

Dan de volgende ochtend kranten bezorgen

Als de veters zijn vervangen van mijn schoen

Uhm, ik snap dat het allemaal 'nuttig' is,

maar eh,..... mag ik ook een keertje niks doen?

Thorre van Aarle (groep 8)

Uit: *Confetti in mijn hoofd. De mooiste gedichten van Kinderen & Poëzie 2022-2023.*

Vragen om samen over te praten:

- Herken je wat Thorre schrijft?
- Welk gevoel heeft hij over alle dingen die hij noemt?
- Waarom wil hij eens 'een keertje niks doen'?
- Vind je dat eigenwijs? Waarom wel of niet?
- Wat zou er gebeuren als de 'ik' eens lekker eigenwijs is?

